

Spelhaugen 14.05.2019

Kommune i DIHVA samarbeidet ved representanter, ordførere, rådmenn og kommunalråd
Kommunale VA-selskap ved daglig leder

UNDERLAG FOR KOMMUNESTYRESAK OM DIHVA FRA IKS TIL AS

1. SAMMENDRAG

Driftsassistansen i Hordaland – Vann og avløp IKS (DIHVA IKS) er en samarbeidsorganisasjon mellom 33 kommuner innenfor offentlig vann og avløp. DIHVA er et interkommunalt selskap med 6 ansatte, og formålet er å være en samarbeidsorganisasjon for eierne. Omsetningen i 2018 var kr. 12 538 256 og egenkapitalen pr 31.12.18 var kr. 2 551 867

22 kommuner har vært medeier siden etableringen i 2004
11 kommuner har sluttet seg til uten at formelt eierskap er etablert
4 kommuner er tilknyttet som «medlemmer»

Vi ønsker at alle deltakere i samarbeidet er, eller blir, eiere av virksomheten, og også at nye kommuner kan bli med. Eierskap er vesentlig for å løse oppgaver i egenregi uten å være i strid med innkjøpsregelverk. Da DIHVA IKS ble stiftet ble det lagt til grunn at nye eiere kunne tas opp gjennom vedtak i representantskapet. Men IKS-loven åpner ikke for å delegere slik myndighet. Dette betyr at en endring av eiersammensetning må vedtas i kommunestyret hos samtlige eiere. Med mange eiere er dette tidkrevende prosess, og har i praksis vist seg å være til hinder for et smidig opptak av nye eiere.

Styret, ansatte og representantskapet ønsker å videreføre virksomheten til DIHVA IKS i et nytt aksjeselskap. Da som et selskap med ikke økonomisk formål, og med vedtekter som er tilpasset selskapet som en samarbeidsorganisasjon. Generalforsamlingen, eller etter fullmakt styret, vil i et AS kunne ta opp nye kommuner som eiere uten ny sakshåndtering i alle kommunestyrer

I tråd med dette inviteres enkelte kommune til å gjøre vedtak om:

- a. Å delta i stifting av DIHVA AS
- b. Å yte et ansvarlig lån til DIHVA AS.
- c. Å tre ut av DIHVA IKS (gjelder de 22 kommunene)

2. OM VIRKSOMHETEN I DIHVA

Historie

DRIFTSASSISTANSEN I HORDALAND – VANN OG AVLØP IKS, forkortelse DIHVA, har sin forhistorie i et kommunesamarbeid på 90 tallet mellom ca. 10 kommuner om drift av avløpsrensaneanlegg. «Driftsassistansen i Hordaland» ble så stiftet 17.06.99 som et samarbeid etter kommunelovens §27, da også med fokus på drikkevann. På møte i representantskapet 18.12.00 ble det vedtatt å velge IKS som selskapsform, og dagens formålsparagraf ble vedtatt. 28.10.04 var alle vedtak på plass, og 22 kommuner stiftet dagens interkommunale selskap.

Formålsparagrafen som ble vedtatt i 2000 var:

Selskapets formål er å være et kompetansesenter for vann- og avløpstjenester. Selskapet skal utføre og formidle tjenester og produkter, slik som driftsassistanse eller driftsansvar, kvalitetssikring, analysevirksomhet, opplæring, erfaringsutveksling og informasjonsvirksomhet.

Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak i den grad dette er formålstjenlig.

Hva vil vi videre?

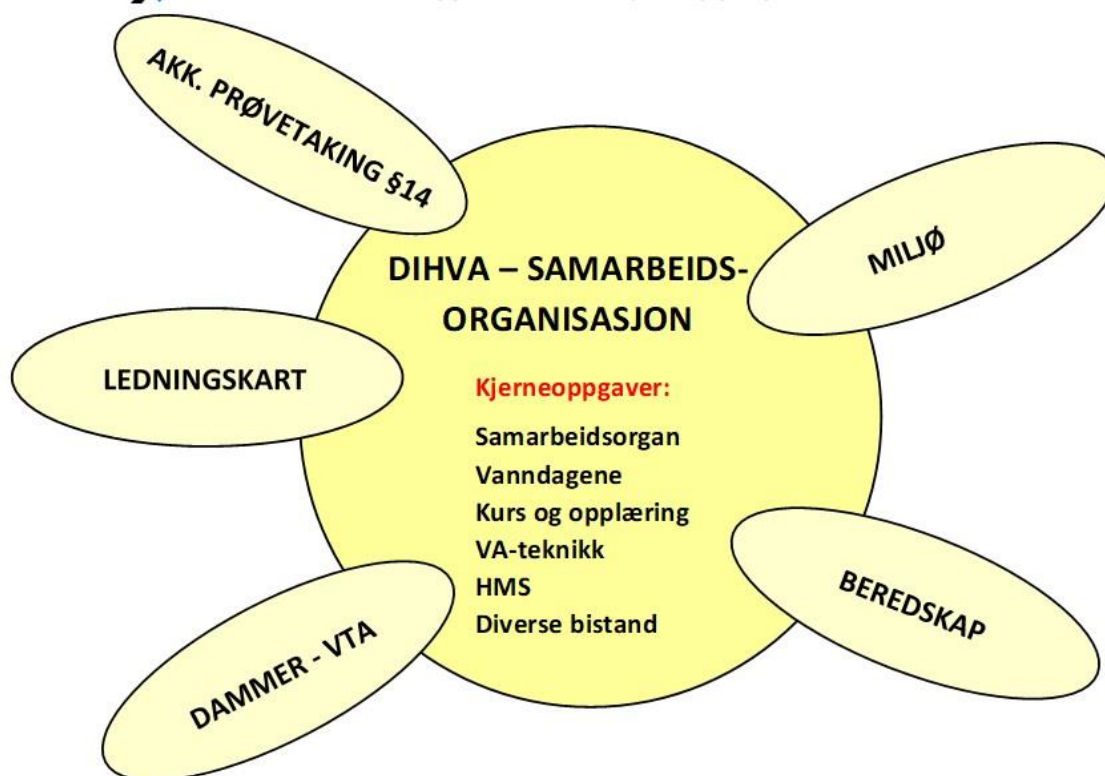
For å gjenspeile dagen situasjon og virksomhet i selskapet er det i forslag til vedtekter for nytt AS utarbeidet et justert forslag til formålsparagraf:

Selskapets formål er å være en samarbeidsorganisasjon for eierne. Selskapet skal fremme samarbeid og kompetanseutvikling, gjennom å utføre og tilrettelegge for erfaringsutveksling, opplæring, og informasjonsvirksomhet. Selskapet skal utføre og formidle tjenester, knyttet til vann- og avløpsvirksomhet, som for eksempel bistand til drift, kvalitetssikring, vannmiljø og beredskap.

Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak i den grad dette er formålstjenlig.

Selskapets virksomhet skal ikke gå lenger enn til å fremme og underbygge eiernes vann- og avløpsinteresser.

DIHVA er en samarbeidsorganisasjon der kjerneoppgavene er å bidra til samarbeid mellom kommunene, skape møteplasser, bidra til kompetanseheving og bistå med felles oppgaveløsning. På noen arbeidsområder har vi avtaler om å utføre betalte oppdrag for bestemte kommuner. Dette gjelder akkreditert prøvetaking på større avløpsrensaneanlegg, drift av ledningskart, drift av damanlegg, miljø i sjø og ferskvann og tjenester tilknyttet beredskap. Disse arbeidsområdene er viktige også for kjernevirksomheten ved å både tilføre og utnytte kompetanse på tvers av virksomheten i DIHVA.

Figur 1 arbeidsområder. Figuren illustrerer arbeidsområdene i DIHVA.

3. SELSKAPSORGANISERING. SAKSGANG FRAM TIL VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET 04.06.18

Historie som interkommunalt selskap

DIHVA er organisert som IKS etter Lov om Interkommunale selskaper.

Ved stiftning av selskapet vedtok de 22 kommunestyrene en selskapsavtale, vedlegg d. Her la man til grunn at det ville bli aktuelt å utvide samarbeidet, og i §2, annet ledd, heter det «*Andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper kan bli deltakere i selskapet etter vedtak i representantskapet. Vedlegg til selskapsavtale endres i tråd med dette*»

Ytterligere 7 kommuner har fram til nå gjort vedtak i sitt kommunestyre om å bli medlem i DIHVA. Representantskapet i DIHVA har vedtatt å ta disse opp som nye eiere. Men prosessen mot registrering av nye eiere ble stoppet av Brønnøysundregistrene fordi IKS-loven ikke gir

hjemmel for at representantskapet kan ta en slik beslutning. Loven medfører at enhver endring av eiersammensetning må opp som sak i det enkelte kommunestyre. Med så mange eiere er dette en langvarig og lite hensiktsmessig prosess. I praksis er regelverket til hinder for en smidig og naturlig utvidelse av samarbeidet gjennom opptak av nye kommunale eiere.

Videre er 4 kommuner med i samarbeidet som tilknyttede kommuner. Dette er ikke en tilknytningsform som er regulert av et regelverk, og innebærer en begrensning av ansvar og innflytelse. I utgangspunktet er det ønskelig at alle deltakere i samarbeidet er eiere av DIHVA.

Oppsummert deltar 33 kommuner i DIHVA, 22 som eiere, 7 med vedtak om å bli eiere, og 4 tilknyttet som «medlem». 30 kommuner er lokalisert i tidligere Hordaland, 1 i tidligere Sogn og Fjordane og 2 i Rogaland.

Ønske om videreføring som aksjeselskap

Vi ønsker fortsatt å løse oppgaver gjennom DIHVA samarbeid i form av såkalt utvidet egenregi. Dette vil si at kommune har frihet til å inngå avtaler med DIHVA som om arbeidet ble utført i egen regi, uten å være i strid med regelverk for offentlige anskaffelser. Også av denne grunn er det behov for at den vesentligste del av DIHVA's oppgaveløsning skjer mot eiere, og at nye kommuner kan bli eiere etter hvert som det er naturlig å utvide samarbeidet.

DIHVA startet en utredning av alternative organisasjonsformer våren 2016 og engasjerte etterhvert KS for å få bistand til vurdering av ulike sider ved alternative organisasjonsformer. Rapport fra KS, «Vurdering av selskapsform» datert 04.12.17, ble sendt til representantene i DIHVA 23.03.18. I følgebrev med samme dato ble representantskapets behandling av opptak av nye eiere, selskapsform og strategiutvikling oppsummert. Det blir vist til representantskapsmøter 10.12.14, 08.12.15, 16.06.16, 07.12.16, 14.06.17 og 06.12.17. **Det blir videre orientert om at styret på møte 20.02.18 konkluderte med å anbefale at selskapet videreføres som aksjeselskap.**

På personalmøte i DIHVA 01.06.18 samlet de ansatte seg om følgende uttalelse: **«Ansatte i DIHVA IKS er positive til overgang fra IKS til AS under forutsetning av at ansettelsesforholdene og lønns-, pensjons- og forsikringsordningene videreføres uavbrutt ved overgang fra IKS til AS»** I brev fra KS datert 16.12.18 blir pensjonsmessige konsekvenser ved valg av selskapsform utredet, og det pekes på at uavhengig av hvordan DIHVA organisering kan dagens tariffregulerte pensjonsordning videreføres.

På representantskapsmøte 14.06.18 ble det gjort følgende vedtak: **Representantskapet støtter styrets innstilling om framtidig organisering av DIHVA. Representantskapet ber om at styret forbereder grunnlag for en kommunestyre-sak i den enkelte kommune om stifting av et aksjeselskap.**

4. DIHVA AS. REGULERING AV SELSKAPET

Hvorfor aksjeselskap?

Når vi ønsker å videreføre DIHVA IKS i et nytt DIHVA AS er det for å oppnå et mer hensiktsmessig opptak av nye eiere og slik sørge for at det meste av tjenesteproduksjon skjer mot formelle eiere. Opptak av nye eiere kan da skje gjennom vedtak i generalforsamlingen, eller etter fullmakt, av styret.

Spesiell regulering av DIHVA AS

De 33 kommunene som i dag er tilknyttet DIHVA inviteres til å delta i stiftelse av nytt AS, og det legges til rette for nye kommuner kan slutte seg til når det er naturlig. Valg av aksjeselskap som organisasjonsform er ikke en tilrettelegging for at det skal drives en økonomisk virksomhet med sikte på utbytte. Tvert imot er det nødvendig å regulere selskapet gjennom vedtekter og aksjonæravtale for å ivareta innflytelse fra eierne, deltakergebyr og videreføre utvidet egenregi og skattefritak.

Her gis en oppsummering av bestemmelser i vedtekter og aksjonæravtale, vedlegg g og h :

- a. Formålsparagraf som gjenspeiler selskapets funksjon som samarbeidsorganisasjon. Blant annet at selskapets virksomhet skal ikke gå lenger enn til å fremme og underbygge eiernes vann- og avløpsinteresser.
- b. Selskapet ikke skal drive økonomisk virksomhet og betaler ikke utbytte.
- c. Ved eventuell oppløsning av selskapet skal midler gå til formål i tråd med DIHVA's formål.
- d. Bare kommuner, fylkeskommuner og selskaper eid 100% av kommuner kan være aksjonærer.
- e. Representasjon på generalforsamlingen ved at hver kommune har en stemme, en aksje
- f. Utvidelse av eierstyring av hensyn til regelverk for egenregi. Budsjett og årlig deltakergebyr vedtas av en ekstraordinær generalforsamling. Dette i motsetning det som er vanlig for et AS, der slik beslutning er lagt til styret.
- g. Bestemmelser om uttreden fra selskapet. Et års varsel ved uttreden. Salg av aksje tilbake til selskapet til pålydende verdi kr 5000,- Tilsvarende salg av overtallige aksjer ved kommunesammenslåing.
- h. Bestemmelser om å gå inn i selskapet. Utvidelse av aksjekapital, eller eventuelt salg av aksje eiet av selskapet, ved opptak av ny eier.
- i. Plikt til å betale årlig deltakergebyr fastsatt av generalforsamling. Videreføring av dagens prinsipp i IKS (for 2019 kr 12.130,- pr kommune pluss kr 2,11 pr innbygger).

- j. Plikt for aksjonærene til å yte et ansvarlig lån tilsvarende 5 kr pr innbygger for å etablere nødvendig kapital i selskapet fra oppstart. (Det er ikke laget regelverk som gir mulighet for å omdanne IKS til AS direkte. Dagens egenkapital i DIHVA kommer til utbetaling til dagens formelle eiere på et senere tidspunkt, ved oppløsning av IKS eller vedtak om utdeling).
- k. Navn. Dagens navn er DRIFTSASSISTANSEN I HORDALAND – VANN OG AVLØP IKS. Forkortelse DIHVA. Dagens forkortelse videreføres som nytt selskapsnavn dvs DIHVA AS. (Alternativer har vært vurdert men det legges vekt på at navnet er godt innarbeidet.).
- l. Valgkomite. Ikke regulert i dagens selskapsavtale for IKS. Ny ordning der valgkomite velges av generalforsamling.

5. VEDLEGG

- a. Rapport fra KS Advokatene. Vurdering av selskapsform
- b. Oversendelsesbrev sendt representantskapet 23.03.18
- c. Årsberetning for DIHVA IKS 2018
- d. Selskapsavtale for DIHVA IKS
- e. Figur, arbeidsområder detaljert.
- f. Tidslinje DIHVA fra IKS til AS
- g. Selskapsdokumenter DIHVA AS. Stiftelsesdokument med vedtekter.
- h. Aksjonæravtale DIHVA AS.

6. INVITASJON TIL STIFTELSE. FORSLAG TIL VEDTAK

De 33 kommunene som i dag er tilknyttet DIHVA inviteres til å delta i stiftelse av nytt AS. For kommuner som har etablert heleide kommunale VA-aksjeselskap kan disse delta i stiftelsen direkte, mens uttreden av IKS'et må vedtas av kommunestyret.

- a. Kommunestyret vedtar å delta i stiftelsen av DIHVA AS. XX får fullmakt til å representere kommunen på stiftelsesmøtet. (alternativt XX får fullmakt til å peke ut hvem som skal representere kommunen på stiftelsesmøtet.)
- b. Kommunestyret vedtar å yte et ansvarlig lån til DIHVA AS tilsvarende kr 5 pr innbygger pr 01.01.19.
- c. (Gjelder de 22 formelle eierkommunene) Kommunestyret vedtar å tre ut av Driftsassistansen i Hordaland -Vann og Avløp IKS med virkning fra 01.09.20. Dersom stifting av nytt DIHVA AS skjer etter 01.11.19 blir tidspunkt for å tre ut av IKS'et tilsvarende forskjøvet.

7. AVSLUTNING

- a. Vi minner om at det tillegg til å velge representant til stiftelsen av DIHVA AS er behov for å velge person som representerer kommunen på generalforsamlinger. Inntil videre er det tilsvarende behov for person som representerer kommunen på representantskapsmøter i DIHVA IKS.
- b. Vi setter pris på å bli kontaktet angående status for saksgang og ved eventuell annen utforming av vedtak. Vi ber også om å bli kontaktet ved andre spørsmål eller ved ønske om at vi er representert på møte i tilknytning til saksbehandlingen.

Med vennlig hilsen

Anton Bøe
Styreleder (Sign)